

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ТИМЧЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF TYMCHENKO v. UKRAINE)

(заява № 28253/11)

Стислий виклад рішення від 27 травня 2021 року

16 серпня 2010 року заявника було затримано та обвинувачено у вчиненні хуліганства. Через два дні після затримання, Березанський міський суд Київської області (далі – міський суд) обрав йому запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, який неодноразово продовжувався.

31 серпня 2011 року міський суд визнав заявника винним та обрав йому покарання у виді позбавлення волі на строк шість років. 21 грудня 2011 року Апеляційний суд Київської області скасував вирок міського суду та направив справу на новий розгляд, а також змінив запобіжний захід заявника з тримання під вартою на підписку про невиїзд.

У період з 28 серпня 2010 року до 17 жовтня 2011 року заявник тримався у Чернігівському слідчому ізоляторі (далі – СІЗО), де як він стверджував, йому не надавали належної медичної допомоги для лікування його хронічних захворювань, а побутові умови його тримання були неналежними.

Упродовж тримання заявника під вартою, його неодноразово перевозили між СІЗО та судом. Такі перевезення здійснювались у металевому фургоні, в якому була відсутня вентиляція, а харчування та доступ до гігієнічних приміщень під час поїздки не забезпечувались.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на умови тримання його під вартою у СІЗО, якість наданої йому під час тримання під вартою медичної допомоги та умови його перевезення між СІЗО і судом, за пунктами 1 та 3 статті 5 Конвенції що він був позбавлений свободи з порушенням процесуального законодавства, а тримання його під вартою під час досудового розслідування було необґрунтованим і надмірно тривалим, а також заявник скаржився за пунктом 4 статті 5 Конвенції на порушення його права на перегляд законності тримання його під вартою.

Посилаючись на свою попередню практику, Європейський суд вказав, що коли особистий простір ув'язненого складає менше 3 кв. м житлової площі у густозаселеній тюремній камері, відсутність особистого простору вважається настільки гострою, що виникає обґрунтована презумпція порушення та констатував порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з умовами тримання заявника під вартою у СІЗО.

Скаргу заявника на ненадання йому належної медичної допомоги під час тримання під вартою, за відсутності будь-яких конкретних фактів і деталей, Європейський суд визнав неприйнятною відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції як явно необґрунтовану.

Розглядаючи скаргу заявника на умови його перевезення між СІЗО і судом, Європейський суд нагадав, що оскаржувані умови вбачаються подібними до тих, які гостро критикувались Комітетом з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню за результатами його візитів до України, та констатував порушення статті 3 Конвенції.

Скаргу заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції Європейський суд визнав неприйнятною відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції як явно необґрунтовану.

Щодо скарги заявника що тримання його під вартою під час досудового розслідування було необґрунтованим і надмірно тривалим Європейський суд зауважив, що не оцінивши конкретні факти або не розглянувши можливість застосування інших запобіжних заходів як альтернативу триманню під вартою під час досудового слідства, та по суті постійно посилаючись на тяжкість обвинувачень, органи державної влади продовжували строк тримання заявника під вартою під час судового розгляду на підставах, які не можуть вважатися «достатніми» та «відповідними», щоб виправдати його тривалість. Європейський суд констатував порушення пункту 3 статті 35 Конвенції.

Щодо решти скарг Європейський суд вказав, що він розглянув основні юридичні питання і потреби у винесенні окремого рішення щодо їх прийнятності та суті немає.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує прийнятними скарги за статтею 3 Конвенції та пунктом 3 статті 5 Конвенції на умови тримання заявника під вартою у Чернігівському СІЗО у період з 28 серпня 2010 року до 17 жовтня 2011 року, умови його перевезення між слідчим ізолятором і судом, а також відсутність відповідних і достатніх підстав для тримання його під вартою під час досудового слідства, а решту скарг у заяві – неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з умовами тримання заявника під вартою у Чернігівському СІЗО у період з 28 серпня 2010 року до 17 жовтня 2011 року;
3. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з умовами перевезення заявника між слідчим ізолятором і судом;
4. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції;
5. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суті скарги заявника за пунктом 4 статті 5 Конвенції стосовно неспроможності судів здійснити належний розгляд його клопотань про звільнення з-під варти;
6. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 4 200 (чотири тисячі двісті) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
7. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».